בס"ד

עֲלוֹן פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ · הַנּוֹשֵׂא: מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה – פֶּתַח גַּן עֵדֶן

פָּרָשַׁת

חַיֵּי שָׂרָה

עַל פִּי שִׁעוּרוֹ שֶׁל הָגָאוֹן רַבִּי בֶּן צִיּוֹן מוּצָפִי

זְמַנֵּי שַׁבָּת — ו' כ"ו מַרְחֶשְׁוָן 6.11 · ש' כ"ז מַרְחֶשְׁוָן 7.11.2026

יְרוּשָׁלַיִם	תֵּל אָבִיב	בְּאֵר שֶׁבַע
כְּנִיסָה 16:05 · יְצִיאָה 17:23	כְּנִיסָה 16:26 · יְצִיאָה 17:24	כְּנִיסָה 16:28 · יְצִיאָה 17:25

מְקוֹר: Hebcal. נְרוֹת: 40 דַּקּוֹת לִפְנֵי הַשְּׁקִיעָה בִּירוּשָׁלַיִם, 18 בְּתֵל אָבִיב וּבִבְאֵר שֶׁבַע. יְצִיאָה: צֵאת הַכּוֹכָבִים (שְׁמֶשׁ 8.5°) · שַׁבָּת מְבֹרָכִים חֹדֶשׁ כִּסְלֵו

> **גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי עִמָּכֶם תְּנוּ לִי אֲחֻזַּת־קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְּפָנָי**
>
> בְּרֵאשִׁית כג, ד

הַמֶּסֶר הַמֶּרְכָּזִי שֶׁל הַפָּרָשָׁה — "מַכְפֵּלָה" – עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא

לָמָּה נִקְרֵאת הַמְּעָרָה "מַכְפֵּלָה", מִלְּשׁוֹן כְּפוּל? לְפִי הַפְּשָׁט (הַהֶסְבֵּר הַפָּשׁוּט), כִּי יֵשׁ בָּהּ מְעָרָה לְפָנִים מִמְּעָרָה, אוֹ מְעָרָה מֵעַל מְעָרָה. אֲבָל הַסּוֹד שֶׁל הַדָּבָר הוּא שֶׁהַמַּכְפֵּלָה הִיא גַּם עוֹלָם הַזֶּה וְגַם עוֹלָם הַבָּא: חֶלְקָהּ הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַמְּעָרָה נִמְצָא כָּאן, בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְחֶלְקָהּ הַפְּנִימִי הוּא גַּן עֵדֶן. שָׁם נִמְצָא פֶּתַח גַּן עֵדֶן – הַכְּנִיסָה שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת לְגַן עֵדֶן. גַּם עַכְשָׁו, בַּלַּיְלָה כְּשֶׁאֲנַחְנוּ יְשֵׁנִים, הַנְּשָׁמָה עוֹלָה לְמַעְלָה דֶּרֶךְ מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, וְכָךְ גַּם כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת שֶׁלָּנוּ עוֹבְרוֹת דֶּרֶךְ שָׁם. (שְׁעוּר תשפ"ו)

פִּנַּת הַמּוּסָר — "וְרוֹעֵי אַבְרָם מוֹכִיחִים אוֹתָם עַל הַגֶּזֶל"

סִרְקוּ לִצְפִיָּה בְּקֶטַע מֵהַשִּׁעוּר

בַּפָּרָשָׁה הַקְּדוֹשָׁה כָּתוּב: "וַיְהִי־רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה־אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה־לוֹט" (בראשית יג, ז). עַל מָה רָבוּ? הַבְּהֵמוֹת שֶׁל לוֹט אָכְלוּ בְּשָׂדוֹת שֶׁל אֲחֵרִים, וְרוֹעֵי אַבְרָם הוֹכִיחוּ אוֹתָם עַל הַגֶּזֶל (רש"י שם), כִּי אַבְרָהָם אָבִינוּ נִזְהַר מִן הַגֶּזֶל.

אֲבָל הֲרֵי הָאָרֶץ כְּבָר הָיְתָה שֶׁל אַבְרָהָם! לְפִי הַהֲלָכָה, אֶפְשָׁר לִקְנוֹת קַרְקַע גַּם בַּהֲלִיכָה לְאַרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לְאַבְרָהָם: "קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה" (בראשית יג, יז), וְאַבְרָהָם הָלַךְ בָּהּ וְקָנָה אוֹתָהּ. אִם כֵּן, לָמָּה זֶה גָּזַל?

אֶלָּא שֶׁעַד שֶׁכָּבַשׁ יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן אֶת הָאָרֶץ, רַק הָאֲדָמָה עַצְמָהּ הָיְתָה שֶׁל אַבְרָהָם; מָה שֶׁצּוֹמֵחַ בָּהּ – הַתְּבוּאָה, הַיְרָקוֹת וְהָעֵצִים – הָיָה שַׁיָּךְ לַגּוֹיִים שֶׁזָּרְעוּ וְנָטְעוּ אוֹתָם. רַק כְּשֶׁחִלֵּק יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָאָרֶץ לַשְּׁבָטִים, נַעֲשָׂה הַכֹּל שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל – גַּם הָאֲדָמָה וְגַם מָה שֶׁהִיא מַצְמִיחָה. לָכֵן הָיָה רִיב בֵּין רוֹעֵי אַבְרָם לְרוֹעֵי לוֹט. (שְׁעוּר תשפ"ו)

בס"ד

פִּנַּת הַגִּיבֵּי אוֹר - דִּילֵמוֹת וּתְשׁוּבוֹת עַל מַעֲרֶכֶת הַמַּכְפֵּלָה

סִרְקוּ לִצְפִיָּה בְּקֶטַע מֵהַשִּׁעוּר

דִּילֵמָה 1 — "תְּנוּ לִי אֲחֻזַּת־קֶבֶר עִמָּכֶם" – הֲרֵי אָסוּר לִקְבֹּר יְהוּדִי לְיַד גּוֹי! אֵיךְ בִּקֵּשׁ אַבְרָהָם קֶבֶר "עִמָּכֶם"?

תְּשׁוּבָה: אֶת הַשְּׁאֵלָה הַזֹּאת שׁוֹאֵל הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וְעוֹנֶה שֶׁאַבְרָהָם הָיָה סוֹחֵר וּפְקֹחַ: אִם הָיָה אוֹמֵר מִיָּד "אֲנִי רוֹצֶה אֶת מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה", הָיוּ מַעֲלִים אֶת הַמְּחִיר. לָכֵן בִּקֵּשׁ סְתָם "קֶבֶר עִמָּכֶם", וְהִתְכַּוֵּן לְשֶׁטַח עִם מֶרְחָק שֶׁל שְׁמוֹנָה אַמּוֹת (כְּאַרְבָּעָה מֶטְרִים) – אַרְבַּע אַמּוֹת לַיְּהוּדִי וְאַרְבַּע לַגּוֹי – וְהָיָה מוּכָן לְשַׁלֵּם גַּם עַל הַשֶּׁטַח הָרֵיק. (שְׁעוּר תש"פ)

דִּילֵמָה 2 — אֵיךְ קְבוּרִים הָאָבוֹת וְהָאִמָּהוֹת בַּמְּעָרָה?

תְּשׁוּבָה: הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ כּוֹתֵב: גְּבָרִים לְיַד גְּבָרִים וְנָשִׁים לְיַד נָשִׁים. לְפִי גִּרְסָה אַחַת בַּזֹּהַר, הַסֵּדֶר בַּשּׁוּרָה הוּא: אָדָם, חַוָּה, שָׂרָה, אַבְרָהָם, יַעֲקֹב, לֵאָה, רִבְקָה, יִצְחָק. כְּךָ חַוָּה לְיַד שָׂרָה, אַבְרָהָם לְיַד יַעֲקֹב וְלֵאָה לְיַד רִבְקָה. יִצְחָק נִקְבַּר בַּקְצֵה הַשֵּׁנִי, כִּי לֹא יָפֶה לִקְבֹּר בֵּן לְיַד אָבִיו; אֲבָל נָכָד, כְּמוֹ יַעֲקֹב, אֶפְשָׁר. (שְׁעוּר תשפ"ו)

דִּילֵמָה 3 — "אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר" – לָמָּה נֶאֱמַר "עֹבֵר לַסֹּחֵר"?

תְּשׁוּבָה: הָרַמְבַּ"ם פּוֹסֵק שֶׁאָסוּר לִמְכֹּר לְגוֹי מַתָּכוֹת – לֹא כֶּסֶף, לֹא זָהָב וְלֹא נְחֹשֶׁת – כִּי הוּא יַעֲשֶׂה מֵהֶן פֶּסֶל לַעֲבוֹדָה זָרָה. וּבִזְמַנָּם שִׁלְּמוּ בְּמַטְבְּעוֹת זָהָב וְכֶסֶף לְפִי מִשְׁקָלָם. אִם כֵּן, אֵיךְ נָתַן אַבְרָהָם כֶּסֶף לְגוֹי? אֶלָּא שֶׁהוּא הֵבִיא מַטְבְּעוֹת שֶׁעוֹבְרִים בְּכָל הַמְּדִינוֹת – מַטְבֵּעַ בֵּינְלְאֻמִּי יָקָר מְאוֹד, שֶׁהַגּוֹי לֹא יַתִּיךְ (יָמֵס) וְלֹא יַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ פֶּסֶל, וְלָכֵן מַתָּר לָתֵת אוֹתוֹ לְגוֹי. (שְׁעוּר תשפ"ו)

הֲלָכוֹת מִתּוֹךְ הַשִּׁעוּר

סִרְקוּ לִצְפִיָּה בְּקֶטַע מֵהַשִּׁעוּר

1 **אֵין קוֹבְרִים רָשָׁע אֵצֶל צַדִּיק** "אֵין קוֹבְרִין רָשָׁע אֵצֶל צַדִּיק" (סנהדרין מז, א), וְגַם אָדָם פָּשׁוּט אֵין קוֹבְרִים לְיַד חֲכָם, כִּי שָׁם יִשְׁאֲלוּ אוֹתוֹ: "הַאִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה כָּמוֹהוּ? הַאִם מְסַרְתָּ נֶפֶשׁ כָּמוֹהוּ?" וְיַעֲנִישׁוּ אוֹתוֹ פִּי אֶלֶף. מַעֲשֶׂה בִּשְׁנֵי עֲשִׁירִים בְּוִינָה שֶׁרָבוּ עַל חֶלְקַת קֶבֶר לְיַד צַדִּיק. פָּסַק לָהֶם הַחָתָם סוֹפֵר: מִי שֶׁיָּמוּת רִאשׁוֹן – הוּא יִקָּבֵר שָׁם. מִיָּד הִפְסִיקוּ לָרִיב, כִּי אַף אֶחָד לֹא רָצָה לָמוּת רִאשׁוֹן. (שְׁעוּר תשפ"ו)

2 **הַהַפְסָקוֹת בִּקְרִיאַת פָּרָשַׁת חַיֵּי שָׂרָה** בִּקְרִיאַת הַתּוֹרָה כָּל עוֹלֶה מַתְחִיל וּמְסַיֵּם בְּדָבָר טוֹב (רמ"א או"ח קלח, א). בְּפָרָשָׁתֵנוּ יֵשׁ שֶׁמַּפְסִיקִים אַחֲרֵי "אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר", אֲבָל הַפּוֹסְקִים לֹא הִסְכִּימוּ לְכָךְ, וּמַמְשִׁיכִים עַד "וְלָקַחְתָּ אִשָּׁה לִבְנִי לְיִצְחָק" (בראשית כד, ד), שֶׁשָּׁם נִגְמָרִים דִּבְרֵי אַבְרָהָם. (שְׁעוּר הִלְכוֹת הַפְסָקוֹת, תש"פ)

פִּנַּת הַיְלָדִים

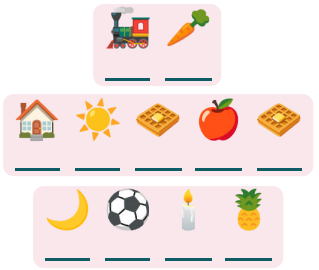
מִשְׂחָק 1: מִי קָבוּר עִם מִי?

בְּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה קְבוּרִים אַרְבָּעָה זוּגוֹת. מַתְּחוּ קַו מִכָּל אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ:

אַבְרָהָם	רִבְקָה
יִצְחָק	חַוָּה
יַעֲקֹב	שָׂרָה
אָדָם	לֵאָה

מִשְׂחָק 2: פַּעֲנְחוּ

קְחוּ אֶת הָאוֹת הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל כָּל תְּמוּנָה

הֲיְדַעְתֶּם? מָה עִמָּק הַמְּעָרָה

אַף אֶחָד לֹא יוֹדֵעַ! רַבִּי בִּנְיָמִין מִטּוּדֵלָה הָיָה שָׁם, וְכָתַב בְּסִפְרוֹ "מַסָּעוֹת בִּנְיָמִין": יוֹרְדִים חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה מַדְרֵגוֹת אֶל מְנְהָרָה חֲשׁוּכָה, וּמִשָּׁם יוֹצֵאת רוּחַ חֲזָקָה מְאוֹד, שֶׁמְּעִיפָה אֶת מִי שֶׁמִּתְקָרֵב. וְיֵשׁ שָׁם סוֹרְגֵי בַּרְזֶל עֲבִים, כְּעֹבִי שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר. (שְׁעוּר תשפ"ו)

תְּשׁוּבוֹת: מִשְׂחָק 1: אַבְרָהָם–שָׂרָה, יִצְחָק–רִבְקָה, יַעֲקֹב–לֵאָה, אָדָם–חַוָּה. מִשְׂחָק 2: גֶּר וְתוֹשָׁב אָנֹכִי.

סִפּוּר: עֶרְמַת הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב

סִרְקוּ לִצְפִיָּה בְּקֶטַע מֵהַשִּׁעוּר

עֵשָׂו הָרָשָׁע בָּא לְהִתְוַכֵּחַ עִם יַעֲקֹב אָבִינוּ, וְטָעַן שֶׁמַּגִּיעַ לוֹ לְהִקָּבֵר בִּמְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה. אָמַר לוֹ יַעֲקֹב: "לֹא, אֲנִי רוֹצֶה לִקְבֹּר שָׁם אֶת לֵאָה." מָה עָשָׂה יַעֲקֹב? לָקַח אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֶׁהָיָה לוֹ, עָשָׂה מִמֶּנּוּ עֶרְמָה אַחַת גְּדוֹלָה, וְאָמַר לְעֵשָׂו: "בְּחַר לְךָ – אוֹ אֶת הַכֶּסֶף, אוֹ אֶת הַקֶּבֶר." עֵשָׂו רָאָה כֶּסֶף וְזָהָב, וּמִיָּד בָּחַר בַּכֶּסֶף. כְּדִּ כּוֹתֵב גַּם רַשְׁ"י עַל הַפָּסוּק "בִּקְבָרַי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי" (בראשית נ, ה): "כָּרִיתִי" – מִלְּשׁוֹן כְּרִי, עֲרֵמָה.

אַבְרָהָם שֶׁלֹּם עַל הַמְּעָרָה אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל, וְיַעֲקֹב נָתַן עֲרֵמָה שְׁלֵמָה שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב – לָמָּה? מַסְבִּיר רַבִּי יְהוֹנָתָן אֵיְבְּשִׁיץ: כְּשֶׁקָּנָה אַבְרָהָם אֶת הַמְּעָרָה, עוֹד לֹא הָיָה קָבוּר בָּהּ אַף אֶחָד, וְאַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף הָיוּ בֶּאֱמֶת הַרְבֵּה כֶּסֶף. אֲבָל אַחֲרֵי שֶׁנִּקְבְּרוּ בָּהּ אַבְרָהָם וְשָׂרָה, יִצְחָק וְרִבְקָה, הַמְּעָרָה שָׁוְתָה כָּל הוֹן שֶׁבָּעוֹלָם. יַעֲקֹב אָבִינוּ הָיָה חָכָם, וְנָתַן אֶת כָּל הַכֶּסֶף כְּדֵי לִזְכּוֹת בַּמְּעָרָה. (שְׁעוּר תשפ"ו)

קְלָפִים לַעֲבוֹדָה אִישִׁית

גִּזְרוּ אֶת אַרְבַּעַת הַקְּלָפִים לְאָרֶךְ הַקַּו הַמְּקֻוְקָו, בַּחֲרוּ קְלָף לְכָל שָׁבוּעַ וְהַנִּיחוּ אוֹתוֹ בְּמָקוֹם נִרְאֶה.

"עֶפְרוֹן" (כְּתוּב בַּתּוֹרָה בְּלִי ו') וְ"רַע עַיִן" (חֲמָדָן לְכֶסֶף) – שְׁנֵיהֶם 400 בְּגִימַטְרִיָּה, כְּמוֹ "אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל־כֶּסֶף" (בראשית כג, טו).

עַל פִּי שִׁעוּרוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי צִיּוֹן מוּצַפִּי · פָּרָשַׁת חַיֵּי שָׂרָה

לַעֲבוֹדָה אִישִׁית: בְּמָה נִהְיֶה הַשָּׁבוּעַ טוֹבֵי עַיִן – וְנִשְׂמַח בְּטוּב שֶׁל אֲחֵרִים?

"הִלֵּל לֹא יַקְפִּיד" (שבת לא, א) – כְּשֶׁמִּישֶׁהוּ כּוֹעֵס, אוֹמְרִים לוֹ: הִלֵּל לֹא יַקְפִּיד (לֹא יִכְעַס). זוֹ סְגֻלָּה.

הָרַב מוּצַפִּי בְּשֵׁם מוֹרוֹ הָרַב מַנְצוּר בֶּן שִׁמְעוֹן

לַעֲבוֹדָה אִישִׁית: כְּשֶׁמִּישֶׁהוּ יִכְעַס עָלֵינוּ הַשָּׁבוּעַ – נֹאמַר לוֹ "הִלֵּל לֹא יַקְפִּיד", וְנַעֲנֶה בְּשֶׁקֶט.

הַמִּתְפַּלֵּל עַל קֶבֶר צַדִּיק – הַצַּדִּיק שׁוֹמֵעַ; וְאִם הוּא הָגוּן, הַתְּפִלָּה עוֹלָה דֶּרֶךְ מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה, וְכָל הַצַּדִּיקִים מְבַקְּשִׁים רַחֲמִים עָלֵינוּ.

עַל פִּי שִׁעוּרוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי צִיּוֹן מוּצַפִּי · בְּשֵׁם הַזֹּהַר

לַעֲבוֹדָה אִישִׁית: בְּאֵיזֶה מָקוֹם קָדוֹשׁ נִתְפַּלֵּל הַשָּׁבוּעַ עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל?

כֵּיצַד לְכַוֵּן לִפְנֵי קִיּוּם מִצְוָה

לִפְנֵי שֶׁמַּתְחִילִים:
א. לְהָרְהֵר בִּתְשׁוּבָה. (הָרַב בִּנְיָהוּ שְׁמוּאֵלִי)
ב. בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל הַנִּפְטָרִים וְהַחַיִּים. (הָרַב אַבְרָהָם זַרְבִּיב)

הָרַב מוּצַפִּי בְּשֵׁם הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ

- **א. מַעֲשֶׂה:** לַעֲשׂוֹת אֶת הַמִּצְוָה. מְקַבֵּל נֶפֶשׁ.
- **ב. דִּיבּוּר:** אִם זוֹ בְּרָכָה, אֱז לְבָרֵךְ בְּרַאוּי. הֲרֵינִי מְקַיֵּים מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה. מְקַבֵּל רוּחַ.
- **ג. כַּוָּנָה:** לְשֵׁם קִיּוּם מִצְוָה. מְקַבֵּל נְשָׁמָה.
- **ד. מַחְשָׁבָה:** לְשֵׁם שָׁמַיִם. מְקַבֵּל חַיָּה.
- **ה. רְעוּתָא דְּלִיבָּא** = שֶׁיִּשְׁמַח בְּמָקוֹם הַמִּצְוָה. יוֹתֵר מִכָּל הוֹן שֶׁבָּעוֹלָם. מְקַבֵּל יְחִידָה.